

کودکان در عالم برزخ

کلیدواژه: کودکان، قیامت، معلولیت ذهنی، عالم برزخ.

پرسش: بچه‌هایی که عقب‌ماندگی ذهنی و معلولیت عقلی دارند، در عالم برزخ چگونه‌اند و آیا در قیامت، می‌توانند از پدر و مادر خود دستگیری کنند یا نه؟

پاسخ:

فهرست مندرجات

- ۱ - مقدمه بحث
- ۲ - کودکان کفار
  - ۲.۱ - روایاتی از پیامبر
  - ۳ - کودکان مؤمنان
  - ۴ - دست‌گیری کودکان از پدرانشان
    - ۴.۱ - روایتی از امام علی
    - ۴.۲ - حدیثی از پیامبر
  - ۵ - معرفی منبع
  - ۶ - پانویس
  - ۷ - منبع

مقدمه بحث

کودکانی که بعد از مرگ در عالم برزخ به سر می‌برند، یا کودکان **مؤمنین** و مسلمان‌ها هستند و یا کودکان **کفار** و غیر مسلمان‌ها. برخی از این کودکان از نظر عقلی و جسمی سالم هستند و از **دنیا** می‌روند و برخی دچار عارضه جسمی یا عقلی هستند، از این جهت در مورد هر گروه باید جداگانه پاسخ داده شود.

کودکان کفار

آنچه از **روایات** و **آیات** در مورد کودکان کفار به دست می‌آید این است که **خداوند** آنها را **عذاب** نمی‌کند؛ زیرا به حکم **عقل**، عذاب کسانی که تکلیفی بر عهده آنها نبوده، قبیح است و خداوند کار قبیح انجام نمی‌دهد.
^[۱] سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج۲، ص ۱۰۴.

← روایاتی از پیامبر

و هم‌چنین در برخی روایات آمده است که عده‌ای از **پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)** سؤال کرده‌اند که آیا خداوند کسی را بدون **حجت** و **دلیل شرعی** عذاب می‌کند؟ پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) فرمودند: نه و در مورد فرزندان کفار فرمودند: خداوند آتشی افروخته می‌کند و به آنها دستور داده می‌شود داخل **آتش** شوند، کسانی که **اطاعت** کنند، داخل **بهشت** می‌شوند و اگر مخالفت کنند، داخل در **آتش**.
^[۲] سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج۲، ص ۱۰۶.

در برخی روایات هم آمده است که کودکان کفار، خادمان **اهل بهشت** هستند.
^[۳] سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج۲، ص ۱۰۸.

بنابراین خداوند فرزندان کافر را بدون **آزمایش** و **اتمام حجت**، وارد **آتش** نمی‌کند.

و اما در مورد کودکان مؤمنان و مسلمانانها، روایات مختلفی وارد شده که بعضی در مورد کودکانی است که از نظر جسمی و عقلی سالم هستند و برخی در مورد کودکانی است که **مجنون** یا ابله هستند. آنچه بین علمای شیعه مسلم است این است که اولاد مؤمنین وارد بهشت می‌شوند [۴] سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۴.

و خداوند آنها را عذاب نمی‌کند. البته در بعضی روایات آمده است که برای این دسته از **کودکان** که مجنون یا ابله هستند هم، آتشی افروخته می‌شود و به آنان دستور داده می‌شود وارد آن شوند و کسانی که **اطاعت** کنند، وارد بهشت خواهند شد. [۵] سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۶.

و در بعضی روایات آمده است که بعضی کودکان را **حضرت فاطمه (سلام‌الله‌علیها)** و برخی را **حضرت ابراهیم** و **ساره** تربیت می‌کنند و به پدرانشان هدیه می‌دهند.

[۶] سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۵.

[۷] طباطبایی، سیدمحمدحسین، المیزان، ج ۱۹، ص ۱۶.

و بعضی **آیات قرآن** هم مانند آیه ۲۱ **سوره طور** بیانگر این است که این کودکان به پدرانشان ملحق می‌شوند.

دست‌گیری کودکان از پدرانشان

و اما در این مورد که آیا این کودکان از پدرانشان می‌توانند دست‌گیری کنند، روایتی است که بر این مطلب دلالت دارد:

← روایتی از امام علی

از **امام علی (علیه‌السلام)** نقل شده است که با زنانی که **عقیم** هستند، **ازدواج** نکنید؛ زیرا من در **قیامت** به **جمعیت مسلمانان** افتخار می‌کنم، آیا نمی‌دانید که کودکان در زیر **عرش خداوند** برای پدرانشان **استغفار** ر نمی‌کنند. [۸] سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۵.

← حدیثی از پیامبر

و همچنین در حدیثی از پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) نقل شده است که در قیامت بچه‌های سقط‌شده در بارگاه بهشت می‌ایستند و وارد بهشت نمی‌شوند و منتظر می‌مانند تا پدرانشان ابتدا وارد بهشت شوند.

[۹] **حر عاملی، مجد بن حسن، وسائل الشیعه، ۲۰ جلدی، ج ۱۴، ص ۳۳.**

البته باید توجه داشت که حالات کودکان هم در آنجا متفاوت است و همه آنها در یک موقعیت قرار ندارند

معرفی منبع

مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۶، ص ۱۸۷.

پانویس

۱. ↑ سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۴.
۲. ↑ سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۶.
۳. ↑ سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۸.
۴. ↑ سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۴.
۵. ↑ سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۶.
۶. ↑ سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۵.
۷. ↑ **طباطبایی، سیدمحمدحسین، المیزان، ج ۱۹، ص ۱۶.**
۸. ↑ سیدعبدالله شبّر، حق‌الیقین فی معرفة اصول الدین، ج ۲، ص ۱۰۵.
۹. ↑ **حر عاملی، مجد بن حسن، وسائل الشیعه، ۲۰ جلدی، ج ۱۴، ص ۳۴.**

[سایت اندیشه قم، برگرفته از مقاله «کودکان در عالم برزخ»، تاریخ بازبینی: ۱۳۹۸/۰۵/۲۱.](#)

[رده‌های](#) [معارف شناسی](#)

رده‌های این صفحه: [برزخ](#) | [جنگ](#) | [قیامت](#) | [کودکان](#) | [مباحث اعتقادی](#) | [مباحث فلسفی](#) | [مباحث کلامی](#) | [معاد](#) | [معارف اسلامی](#)